

Vergaderjaar 2012–2013

33 530

EU-mededeling: een andere kijk op onderwijs: investeren in competenties voor betere sociaal-economische resultaten COM (2012) 669

A

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 13 februari 2013

In de vergadering van 22 januari 2013 hebben de leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap¹ de mededeling van de Europese Commissie «Een andere kijk op onderwijs: investeren in vaardigheden voor betere sociaal-economische resultaten» (COM(2012) 669 final) en het BNC-fiche van de regering hierover besproken.² Naar aanleiding hiervan hebben zij de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op 29 januari 2013 een brief gestuurd.

De minister heeft op 13 februari 2013 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
F. Bergman

¹ Samenstelling:

Holdijk (SGP), Dupuis (VVD), Linthorst (PvdA), Kox (SP), Sylvester (PvdA), Essers (CDA), Engels (D66), Thissen (GL), Nagel (50PLUS), Van Bijsterveld (CDA), Duthler (VVD), Koffeman (PvdD), Kuiper (CU) Schaap (VVD), Smaling (SP), Flierman (CDA) (*voorzitter*), Lokin-Sassen (CDA), Backer (D66), Ganzevoort (GL) (*vice-voorzitter*), De Lange (OSF), Koole (PvdA), Sent (PvdA), Vlietstra (PvdA), Van Strien (PVV), Sørensen (PVV), Frijters-Klijnen (PVV), Bruijn (VVD)

² zie E120049 op www.europapoort.nl; het COM-document is als bijlage bij dit verslag gevoegd.

BRIEF AAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Den Haag, 29 januari 2013

In de vergadering van 22 januari 2013 hebben de leden van de vaste commissie voor OCW de mededeling van de Europese Commissie «Een andere kijk op onderwijs: investeren in vaardigheden voor betere sociaal-economische resultaten» (COM(2012) 669 final) en het BNC-fiche van de regering hierover besproken.³ Dit is voor de commissie aanleiding tot het stellen van de volgende vragen aan de regering.

De leden van de commissie merken op dat de Europese Unie ten aanzien van taalvaardigheid streeft naar de beheersing van twee vreemde talen naast de moedertaal. In Nederland is Engels een verplicht examenvak op MBO4 niveau. De regering overweegt blijkens het BNC-fiche uitbreiding naar andere niveaus van het MBO, met name niveau 3. In een beleidsreactie (d.d. 19 november 2008) op een advies van de Onderwijsraad inzake vreemde talen in het onderwijs gaf het toenmalige kabinet ook al aan dat dit kon worden overwogen. Graag vernemen deze leden hoe het inmiddels, ruim vier jaar na deze beleidsreactie, staat met de meningvorming op dit punt. Is uitbreiding te verwachten?

Daarnaast stelt de commissie vast dat ook kennis van een tweede vreemde taal, en in het bijzonder de Duitse taal in veel gevallen, zeker op MBO4 niveau zinvol is. De Onderwijsraad kwam in 2008 tot een soortgelijke conclusie. In de bovengenoemde beleidsreactie stelde de toenmalige regering dat zij dat «het overwegen waard» vond, maar dat daartoe nader onderzoek gewenst was. De leden van de commissie vragen zich dan ook af of, in lijn met het EU-beleid van twee vreemde talen, Duits als tweede vreemde taal niet zou moeten worden geëxamineerd, óf – als dat te bezwaarlijk zou zijn – in ieder geval enkele jaren zou moeten worden onderwezen. Graag vernemen zij wat bovengenoemd nader onderzoek heeft opgeleverd, en wat thans de opvatting van de regering op dit punt is.

De commissie ziet uw reactie op bovengenoemde vragen bij voorkeur binnen vier weken na dagtekening van deze brief tegemoet.

Voorzitter van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
A.H. Flierman

³ www.europapoort.nl E-dossier E120049

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 februari 2013

Naar aanleiding van het BNC-fiche over de mededeling van de Europese Commissie «Een andere kijk op onderwijs: investeren in vaardigheden voor betere sociaal-economische resultaten» (COM (2012) 69 Final)⁴ heeft de vaste commissie voor OCW mij enkele vragen gesteld over het beleid voor moderne vreemde talen in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Deze vragen worden hierna gerecapituleerd en in samenhang beantwoord.

De leden van de commissie merken op dat de Europese Unie ten aanzien van taalvaardigheid streeft naar de beheersing van twee vreemde talen naast de moedertaal. In Nederland is Engels een verplicht examenvak op mbo-4 niveau. Blijkens het BNC-fiche kan uitbreiding naar andere niveaus van het mbo worden overwogen. De commissie merkt op dat in de beleidsreactie van 19 november 2008 op een advies van de Onderwijsraad inzake vreemde talen in het onderwijs, het toenmalige kabinet ook al heeft aangegeven dat dit kon worden overwogen. Graag vernemen deze leden hoe het inmiddels, ruim vier jaar na deze beleidsreactie, staat met de meningsvorming op dit punt. Is uitbreiding te verwachten?

Daarnaast stelt de commissie vast dat ook kennis van een tweede vreemde taal, en in het bijzonder de Duitse taal in veel gevallen, zeker op mbo-4 niveau zinvol is. De Onderwijsraad kwam in 2008 tot een soortgelijke conclusie. In de bovengenoemde beleidsreactie stelde de toenmalige regering dat zij dat «het overwegen waard» vond, maar dat daartoe nader onderzoek gewenst was. De leden van de commissie vragen zich dan ook af of, in lijn met het EU-beleid van twee vreemde talen, Duits als tweede vreemde taal niet zou moeten worden geëxamineerd, óf – als dat te bezwaarlijk zou zijn- in ieder geval enkele jaren zou moeten worden onderwezen. Graag vernemen zij wat bovengenoemd nader onderzoek heeft opgeleverd, en wat thans de opvatting van de regering op dit punt is.

Het uitgangspunt «*mother tongue plus two*» dateert uit 2002, toen de Europese Raad werd gehouden in Barcelona. Al in de *Internationaliseringsagenda MBO* (2009), dus ná de beleidsreactie op het advies van de Onderwijsraad, is aangegeven dat het generiek verplicht stellen van twee vreemde talen in het mbo «een brug te ver» zou zijn. Dit «zou ten koste gaan van de gewenste extra aandacht voor de beheersing van het Nederlands en vakbekwaamheid en kan, met name op de lagere niveaus, leiden tot ongewenste uitval.»⁵ Ik sluit mij daarbij aan en wil ook voorkomen dat een belangrijk deel van de mbo-studenten het gewenste beroep niet meer zou kunnen uitoefenen louter en alleen vanwege een ontoereikende beheersing van twee vreemde talen. Tegen die achtergrond wil ik vooralsnog volstaan met de generieke verplichting van Engels op mbo-4 niveau.

Mijn opstelling baseer ik mede op vergelijkend onderzoek in opdracht van de Europese Commissie uit 2011, dat iedere vijf jaar zal worden herhaald. De *European Survey on Language Competences 2011* laat zien dat het met de vaardigheden in de eerste en de tweede moderne vreemde taal aan het eind van de leerplichtige leeftijd (in Europa: circa vijftien jaar) in Nederland relatief goed is gesteld. Cito heeft een samenvatting van de

⁴ Tweede Kamer 2012–2013, 22 112 nr. 1 532

⁵ Tweede Kamer 2008–2009, 27 451 nr. 102 (blz. 9)

uitkomsten geschreven die speciaal is toegespitst op de Nederlandse situatie. Deze publicatie getiteld *Vaardigheden Engels en Duits van Nederlandse leerlingen in Europees perspectief* is op 14 december 2012 toegezonden aan de Tweede Kamer.⁶

Het belang van een tweede vreemde taal, en in het bijzonder het Duits in veel gevallen, onderschat ik niet. Om mij tot het Duits te beperken: Duitsland is onze belangrijkste handelspartner en als het beroep dit vereist, kan Duits worden opgenomen in het kwalificatiedossier als verplicht te volgen onderdeel of als examenvak. Daarbij is het bedrijfsleven zelf aan zet. Kwalificatiedossiers komen immers tot stand op basis van een met de sociale partners opgesteld «beroepsprofiel» en worden uitgewerkt in tripartiet overleg tussen vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen, werkgevers en werknemers.

Ook kan het regionale bedrijfsleven het belang van de beheersing van het Duits aan de orde stellen in overleg met de desbetreffende onderwijsinstellingen. De landelijke kwalificatie-eisen bieden onderwijsinstellingen de ruimte hun programmering af te stemmen op de regionale context. Goed beroepsonderwijs dient te worden afgestemd op wat de markt vraagt.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M. Bussemaker

⁶ Tweede Kamer 2012–2013, 31 289 nr. 142